

§ O KANUNI DELA HAKO/PRAVO E NACIONALNIKANE MINORITETEN

Ko 1 januari, 2010 alo o kanuni bašo o nacionalnikane minoritetia hem i minoritetikani čhib so podžindža te važinel ki Švedia. E kanuneskere trin temelnikane arakhibaskere paragrafia dela e nacionalnikane minoritetenge hako ki informacia, te arakhelpe i kultura, i čhib, hako te učestvuinen hem ko vlianibe.

§3 Keda ka valjani e Organ upravakiri administracia ko jekh pogodno čani ka informirinel e nacionalnikane minoriteten bašo olengere haka prema akava kanuni.

§4 Ko kanuni e čhibjake (2009:600) vakerelape so opšto isi posebno odgovornost te arakhel hem te šukarkerel e nacionalnikaneminoritengiri čhib. O opšto isto ka šukarkerel e nacionalnikane minoritetengoro šaipe te arakhen, te buvljaren pli kultura ki Švedia. E čhavengoro buvlipa taro kulturakoro identiteti hem o šaipe te kulandinelpe i minoritetikani čhib posebno ka šukarkerelpe.

§5 Organ upravakere administracie ka del e nacionalnikane minoritetenge šaipe te utičinen ko keribe lafi baši olende hem kobor šaj te dogovorinenpe e prestavnikoncar e minoritetenge ko asavke pučiba.

3 KOTORENGORO CILI E NACIONALNIKANE MINORITETENGE

E themeskoro/vladakoro cili e minoritetikane politikaja tani te del zaštita/te arakhel e nacionalnikane minoriteten, te zojrarel olengoro šaipe te utičinen hem te podržinel o historikane minoritetikane čhibja či te šaj te ikerenpe

1 DISKRIMINACIA HEM IZLOŽIBE
Diskriminacia, izložibe hem bipavedno postupiba prema o manuša so pripadinena ko nacionalnikane minoritetia ka suprostavinelp. Olende ka ovel isto hako sar sa e narodo te šaj te učestvuinen ko dživdipaskoro društvo.

2 UTIČIBE HEM DELATNOST
E nacionalnikane minoritetengoro šaipe ko utičibe hem delatnost ka zojrarelpe, ko asavko misal so e Organ uprava ka dogovorinelpe olencar. E minoritetenge ka delpe baro utičibe ko asavko pučiba keda kerelape olengoro lafi.

3 ČHIB HEM KULTURAKORO IDENTITETI
E nacionalnikane minoritetengiri čhib hem kulture ka arakhenpe/zaštitinelp hem ka unapredinenpe. O manuša so pripadinena ko nacionalnikane minoritetia ka prisvoinen hem ka kuladinen ple dajakiri čhib hem ka buvljaren plo lično kulturakoro identiteti. I nacionalnikani minoritetikani čhib ka ovel jekh dživdi čhib ki Švedia.

5 NACIONALNIKANE MINORITETIA KI ŠVEDIA

I Švedia sekova far sine butečhibjengiri hem butekulturengiri phuv. Leponcia, fincia, tornedalcia, roma hem jaudie bešle beršencar ki akaja phuv. Olengiri čhib hem kultura tani jekh kotor tari e švediakiri zaednica hem amaro zaedničko kulturakoro mirazi.

LAPONCIA: Isi 20 000 – 35 000 leponcia ki Švedia so kerena buteder variteti tari laponikani čhib. O laponcia tane drevno narodo.

ŠVEDIKANE FINCIA: Isi 450 000 – 600 000 švedikane fincia ki Švedia. Buteder bešena ko Stockholm –Mälardalen. I minoritetikani čhib tani finsko.

TORNEDALCIA: Isi cirka 50 000 tornedalcia ki Švedia so hembut bešena ko Norrbotten. I Minoritetikani čhib akharelape meänkieli.

ROMA: Isi 50 000 – 100 000 roma ki Švedia so bešena ki soro phuv. I minoritetikani čhib tani razno varietetia tari i romani čhib.

JAUDIE: Isi 20 000 – 25 000 jaudie ki Švedia. I minoritetikani čhib tani jaudikane.

JEKH INFORMACIAKORO FOLDERI TARO

Sámediggi
Sámedigge
Saemiedigkie
Sametinget

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Jekh biriba taro o čhibja ki Evropakiri karta

O palunipa baši e Švediakiri minoritetikani politika tani i buti so kerelape ko Evropakoro godidejbe (Europarâdet) e manušikane hakoncar hem minoritetikano pučibe. Nacionalnikane minoritetia hem regionalnikane –ja minoritetikani čhib isi ko but phuvja ki Evropa. Akate isi jekh biriba taro disave phuvja hem čhibja.

BARI BRITANIA

- Kornikani
- Iriskani
- Manx
- Teluni škotskani
- Škotskani gaeliskani
- Ulsterscotskani
- Kimriskani (walesiskani)

DANSKA

- Gemanikane/Nemačko

HOLANDIA

- Frisiskane
- Limburgiskane
- Telunisaksikane
- Romane
- Jaudikane

ŠPANIA

- Arabikane
- Aragonikane
- Aranesiskane
- Asturiskane/Bable
- Baskiskane
- Berberikane
- Katalanskanikane
- Galiciskane
- Portugisiskane
- Valencianskane

NORVEŠKA

- Kvänskanikane
- Romane
- Laponikane

ŠVEDIA

- Laponikane
- Finsko
- Meänkielikane
- Romane
- Jaudikane

FINSKA

- Romane
- Rusko
- Laponikane
- švedikane
- Tatarskikane
- Jaudikane
- Karelskanikane

GERMANIA

- Dansko
- Telunigermanikani
- Telunisorbikane
- Severnofrisiskane
- Romane
- Saterfrisiskane
- Učisorbiskane

MADŽARSKA

- Armeniskane
- Beaiskane
- Bulgarsko
- Hrvatsko
- Germanikane
- Grčko
- Polskanikane
- Madžrsko
- Romane
- Rusikane /Rutenikane
- Srpsko
- Slovakiskane
- Slovenskanikane
- Ukrainskane

RUMUNIA

- Albanikane
- Armenikane
- Bulgarikane
- Hrvatikane
- čekiskane
- Germanikane
- Grčko
- Madžarsko
- Italiensko
- Makedonikane
- Polskanikane
- Romane
- Rusikane
- Rusinsko/Rutensko
- Srpskanikane
- Slovakiskane
- Tatarskikane
- Khorane
- Ukrainskane
- Jaudikane